

Datum van inontvangstneming : 19/06/2015

Zaak C-222/15**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

15 mei 2015

Verwijzende rechter:

Pécsi Törvényszék (Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

4 mei 2015

Verzoekende partij:

Hőszig Kft.

Verwerende partij:

Alstom Power Thermal Services

In de procedure tussen Hőszig Kft., (OMISSIS) Boedapest (OMISSIS), verzoekster, en Alstom Power Thermal Services, (OMISSIS) Frankrijk (OMISSIS), verweerster, over het betalen van de overeengekomen prijs wijst de Pécsi Törvényszék (algemene rechtbank Pécs) de volgende beslissing:

Beslissing

De behandeling van de zaak wordt geschorst en het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens het bepaalde in het [VWEU] verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

I – Met betrekking tot verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I) [hierna: „Rome I-verordening”]:

1. Kan de nationale rechter de in artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening gebruikte woorden „uit de omstandigheden blijkt” aldus uitleggen dat bij de beoordeling van de omstandigheden waarmee rekening moet worden gehouden om te bepalen of het redelijk is dat geen toestemming is verleend volgens het recht van het land waar een partij haar gewone verblijfplaats heeft, dient te worden

gekeken naar de omstandigheden van de sluiting, het onderwerp en de uitvoering van de overeenkomst?

1.1. Moeten de in artikel 10, lid 2, bedoelde gevolgen van de in punt 1 beschreven situatie aldus worden uitgelegd dat wanneer, op basis van het door een partij gedane beroep [op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft], uit de in aanmerking te nemen omstandigheden blijkt dat het verlenen van toestemming met betrekking tot het ingevolge artikel 10, lid 1, toepasselijke recht niet redelijkerwijs voortvloeit uit het gedrag van die partij, de rechter het bestaan en de geldigheid van de contractsbepaling dient te beoordelen volgens het recht van het land waar de partij die dat beroep heeft gedaan haar gewone verblijfplaats heeft?

2. Kan de nationale rechter artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening aldus uitleggen dat hij de discretionaire bevoegdheid heeft om – rekening houdend met alle omstandigheden van het geval – te beoordelen of het verlenen van toestemming met betrekking tot het ingevolge artikel 10, lid 1, toepasselijke recht, in het licht van de in aanmerking te nemen omstandigheden, niet redelijkerwijs voortvloeit uit het gedrag van de betrokken partij?

3. Indien een partij zich, voor het bewijs dat zij haar toestemming niet heeft verleend, krachtens artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft, moet de nationale rechter dan rekening houden met dat recht voor zover op grond daarvan het door die partij verlenen van toestemming met betrekking tot het krachtens de overeenkomst toepasselijke recht, gelet op de genoemde omstandigheden, niet is aan te merken als redelijk gedrag?

3.1. Verzet het [Unierecht] zich er in dat geval tegen dat de nationale rechter een zodanige uitlegging geeft dat bij de beoordeling van de omstandigheden om te bepalen of het redelijk is dat [Or. 2] geen toestemming is verleend, dient te worden gekeken naar de omstandigheden van de sluiting, het onderwerp en de uitvoering van de overeenkomst?

II – Met betrekking tot verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken [hierna: „executieverordening”]:

1. Verzet artikel 23, lid 1, van de executieverordening zich ertegen dat de nationale rechter een zodanige uitlegging geeft dat precies moet worden aangegeven welk gerecht bevoegd is, of is het, gelet op overweging 14 van deze verordening, voldoende dat de wil of bedoeling van partijen duidelijk blijkt uit de bewoordingen van de overeenkomst?

1.1 Is het verenigbaar met artikel 23, lid 1, van de executieverordening dat de nationale rechter een zodanige uitlegging geeft dat een in de algemene

voorwaarden van één van de partijen opgenomen forumkeuzebeding, op grond waarvan partijen zijn overeengekomen dat geschillen die voortvloeien uit of samenhangen met de geldigheid, uitvoering of afhandeling van de opdracht en die tussen partijen niet in der minne worden opgelost, uitsluitend en definitief worden beslecht door de gerechten van een bepaalde stad in een lidstaat (namelijk de gerechten van Parijs), voldoende duidelijk is omdat de wil of bedoeling van partijen met betrekking tot de aangewezen lidstaat, gelet op overweging 14 van de executieverordening, ondubbelzinnig blijkt uit de bewoordingen van het forumkeuzebeding?

(OMISSIS) [nationale procesrechtelijke aspecten]

Motivering

Feiten

Verzoekster is een in Hongarije gevestigde rechtspersoon. Verweersters rechtsvoorgangster is een in Frankrijk gevestigde rechtspersoon [hierna: „verweersters rechtsvoorgangster“]. Verweersters rechtsvoorgangster wilde in het kader van een grootschalig programma investeren in bestaande elektriciteitscentrales in Frankrijk.

Verweersters rechtsvoorgangster heeft onder meer verzoekster verzocht om offertes in te dienen. De specificaties van de aanbesteding bevatten een lijst met te vervaardigen objecten, welke voorwerp waren van de overeenkomst, een beschrijving van de gestelde technische eisen en de in december 2008 geldende algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster. Verweersters rechtsvoorgangster zond de specificaties van de aanbesteding op 18 augustus 2009 per e-mail naar verzoekster.

Verzoekster heeft een offerte voor het uitvoeren van het project ingediend, waarna de partijen verschillende aannemingsovereenkomsten hebben gesloten voor het vervaardigen van metalen constructiewerken in Hongarije. De metalen constructiewerken waren bestemd voor de elektriciteitscentrales in Frankrijk. De op het project betrekking hebbende overeenkomsten zijn op afstand gesloten. Volgens die op afstand **[Or. 3]** gesloten overeenkomsten heeft verzoekster de eerste daarvan op 16 december 2010 geaccepteerd. In latere overeenkomsten zijn de partijen aanvullende regelingen en bepaalde wijzigingen met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden overeengekomen.

In de overeenkomst van 16 december 2010 was de volgende lijst „Gebruikte documenten“ opgenomen:

- „1) de onderhavige opdracht;
- 2) technische specificaties T91000001/1200, C;

3) algemene voorwaarden van Technos (december 2008).

De documenten gelden in de aangegeven volgorde.”

Op de laatste bladzijde van de overeenkomst staat vermeld dat „[d]e opdracht [...] alle essentiële documenten en informatie die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht [omvat]. Controleer of u de documenten met het juiste referentienummer en de op basis daarvan vereiste documenten heeft ontvangen. Indien dat niet het geval is, kunnen de ontbrekende documenten schriftelijk worden opgevraagd.”

Voorts is in de laatste alinea van de overeenkomst aangegeven dat „[d]e leverancier [...] de voorwaarden van de onderhavige opdracht, de aan de overeenkomst gehechte geldende algemene voorwaarden en de voorwaarden van mogelijke afspraken en raamovereenkomsten [verklaart] te kennen en te accepteren”.

Volgens punt 23, lid 1, van de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster „[worden] [d]e onderhavige opdracht en de interpretatie daarvan [...] beheerst door het Franse recht. Het verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken van 11 april 1980 vindt geen toepassing.

Geschillen die voortvloeien uit of samenhangen met de geldigheid, beperking, uitvoering of afhandeling van de opdracht en die tussen partijen niet in der minne worden opgelost, worden uitsluitend en definitief beslecht door de gerechten van Parijs, ook wanneer het gaat om versnelde procedures, procedures om een inbreuk te doen beëindigen en procedures om voorlopige voorzieningen toe te wijzen.”

Tussen de partijen is een geschil ontstaan over de uitvoering van de overeenkomsten. Aangezien de prestaties volgens de in de overeenkomsten opgenomen Incoterms (FCA, EXW) in Hongarije worden geleverd, is verzoekster een gerechtelijke procedure gestart bij de Pécsi Törvényszék, de op basis van de plaats van uitvoering bevoegde rechter.

Verzoekster verwijst in haar verweer naar het bepaalde in lid 2 van artikel 10 („Bestaan en materiële geldigheid”) van de Rome I-verordening en stelt dat de keuze voor het Franse recht wat de gevolgen betreft van haar kant duidelijk geen redelijk gedrag zou zijn geweest, aangezien de door haar vervaardigde producten voorwerp van de overeenkomst zijn en de plaats van uitvoering en fabricage verzoeksters bedrijf in Hongarije is, zodat het gehele fabricageproces tot het moment van levering aan de opdrachtgever in Hongarije plaats heeft gevonden.

In dit verband betoogt verzoekster dat aangezien *zij zich voor de uitlegging heeft beroepen op het Hongaarse recht*, de samenhang tussen de algemene

voorwaarden en de betrokken overeenkomsten moet worden bekeken in het licht van dat recht.

Verzoekster stelt onder verwijzing naar de artikelen 205/A en 205/B van de Polgári törvénykönyv (Hongaars burgerlijk wetboek) met betrekking tot de voorwaarden waaronder algemene voorwaarden deel gaan uitmaken van de overeenkomst, dat de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster geen onderdeel zijn geworden van de tussen de partijen gesloten overeenkomsten. **[Or. 4]**

Naar verzoeksters mening is de aanwijzing van het toepasselijke recht in de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster daarom irrelevant en moet artikel 4, lid 1, onder b), van de Rome I-verordening worden toegepast. Volgens dit artikel wordt de overeenkomst inzake dienstverlening beheerst door het recht van het land waar de dienstverlener (in dit geval verzoekster) zijn gewone verblijfplaats heeft.

Aangaande de bevoegdheid van de Hongaarse rechter stelt verzoekster dat, aangezien de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster geen onderdeel zijn van de overeenkomsten wegens de genoemde redenen, de bevoegdheid moet worden vastgesteld aan de hand van artikel 5, lid 1, onder a), van de executieverordening, op grond waarvan de zaak moet worden behandeld door het gerecht van de plaats waar de verbintenis is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd, dus de Pécsi Törvényszék.

Subsidiair stelt verzoekster zich, voor het geval mocht worden geoordeeld dat de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster wel onderdeel zijn geworden van de overeenkomsten, op het standpunt dat het in de algemene voorwaarden opgenomen forumkeuzebeding evenmin voldoet aan de eisen van artikel 23, lid 1, van de executieverordening, daar het forumkeuzebeding verwijst naar de „gerechten van Parijs”. Parijs is geen lidstaat, maar een stad, en bovendien wordt met de „gerechten van Parijs” geen specifieke rechter aangewezen, aangezien die woorden zien op alle op het grondgebied van die stad gelegen gerechten.

Verweester werpt een exceptie van onbevoegdheid op en beroept zich daarbij op punt 23 van de algemene voorwaarden van verweersters rechtsvoorgangster („Producten en diensten”), waarin het toepasselijke recht en de beslechting van geschillen worden geregeld.

Volgens verweester zijn de algemene voorwaarden onderdeel van de overeenkomsten, zodat overeenkomstig het bepaalde in punt 23 van de algemene voorwaarden de Hongaarse rechter niet bevoegd is kennis te nemen van uit de overeenkomsten voortvloeiende geschillen. Gesteld wordt dan ook dat verzoekster zich niet tot de juiste rechter heeft gewend.

Volgens verweerster kan aan de hand van artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening worden nagegaan of het redelijk is dat ten aanzien van het verlenen van toestemming het Franse recht wordt toegepast.

Verweerster stelt dat, gelet op de omstandigheden en de artikelen 3, lid 1, en 10, lid 1, van de Rome I-verordening, de keuze voor het Franse recht als het recht dat van toepassing is, volstrekt redelijkerwijs voortvloeit uit verzoeksters gedrag. Verweerster is immers onderaannemster van de partij aan wie de in Frankrijk gepubliceerde aanbesteding voor het doen van belangrijke investeringen in Franse elektriciteitscentrales is gegund. Verder is het Franse recht het recht waar verweerster onder valt, en is verweerster met verzoekster voor de uit de aanbesteding voortvloeiende werkzaamheden een contractuele relatie op afstand aangegaan waarbij sprake is van meerdere overeenkomsten met betrekking tot het vervaardigen van metalen constructiewerken. Verweerster is dan ook van mening dat de aanwijzing van het recht van één van de partijen, namelijk de afnemer, volstrekt redelijk is en in overeenstemming is met wat in de handel gebruikelijk is, met name wanneer de objecten waar de overeenkomsten betrekking op hebben, in het land van de afnemer zullen worden gebruikt, in een zeer gereguleerde markt. Hieruit volgt dat het redelijk is dat bij de beoordeling van verzoeksters gedrag het Franse recht wordt toegepast.

Verweerster meent dat het in punt 23 van de algemene voorwaarden opgenomen forumkeuzebeding geenszins in strijd is met het bepaalde in artikel 23, lid 1, van de executieverordening. De gerechten van Parijs zijn immers gerechten van een lidstaat, namelijk Frankrijk. Dat de gerechten van Parijs niet alle gerechten van Frankrijk zijn, leidt niet tot nietigheid van het forumkeuzebeding. Naar mening van verweerster wordt bij de door verzoekster voorgestane enge interpretatie geen rekening gehouden met overweging 14 van de executieverordening. Volgens deze overweging moet de autonomie van de partijen worden geëerbiedigd. **[Or. 5]**

Toepasselijke bepalingen van Unierecht

Rome I-verordening

Artikel 10

Bestaan en materiële geldigheid

1. Het bestaan en de geldigheid van de overeenkomst of van een bepaling daarvan worden beheerst door het recht dat ingevolge deze verordening toepasselijk zou zijn, indien de overeenkomst of de bepaling geldig zou zijn.
2. Niettemin kan een partij zich, voor het bewijs dat zij haar toestemming niet heeft verleend, beroepen op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft, indien uit de omstandigheden blijkt dat het niet redelijk zou zijn de gevolgen van haar gedrag te bepalen overeenkomstig het in het lid 1 bedoelde recht.

Executieverordening

Overweging 14

De autonomie van de partijen bij een andere overeenkomst dan een verzekerings-, consumenten- of arbeidsovereenkomst, waarvoor slechts een beperkte autonomie geldt met betrekking tot de keuze van het bevoegde gerecht, moet worden geëerbiedigd, behoudens de exclusieve bevoegdheidsgronden die in de verordening zijn neergelegd.

Door partijen aangewezen bevoegd gerecht

Artikel 23, lid 1

Wanneer de partijen van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. Deze overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten:

[...].

Met betrekking tot de in het onderhavige geding opgeworpen exceptie van onbevoegdheid moet de Pécsi Törvényszék om te beginnen nagaan of verweersters algemene voorwaarden onderdeel zijn van de overeenkomsten.

Aangezien verzoekster zich, voor het bewijs dat zij haar toestemming niet heeft verleend, overeenkomstig artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft, dient eerst te duidelijk te zijn *welke omstandigheden* ten aanzien van de geldigheid van **[Or. 6]** verweersters algemene voorwaarden in aanmerking moeten worden genomen om te bepalen of het niet verlenen van toestemming door verzoekster is aan te merken als redelijkerwijs voortvloeiend uit haar gedrag.

Mocht de Pécsi Törvényszék op basis van de voorgaande overwegingen op grond van het recht van verzoeksters gewone verblijfplaats van oordeel zijn dat de algemene voorwaarden een rechtsgeldig onderdeel van de overeenkomsten zijn, dan zou moeten worden beoordeeld of het forumkeuzebeding voldoet aan de eisen van artikel 23, lid 1, van de executieverordening.

Als – gelet op de autonomie van de partijen (overweging 14 van de executieverordening) – duidelijk is welke lidstaat in verweersters algemene voorwaarden is aangewezen (ofschoon in het forumkeuzebeding sprake is van de exclusieve bevoegdheid van de gerechten van een bepaalde stad, en niet van een bepaalde lidstaat), moet worden onderzocht of overweging 14 van de

executieverordening voorrang kan hebben boven de letterlijke uitlegging van het bepaalde in artikel 23, lid 1, van de executieverordening.

Daar het Hof van Justitie nog niet heeft aangegeven hoe artikel 10, lid 2, van de Rome I-verordening en artikel 23, lid 1, van de executieverordening moeten worden uitgelegd, terwijl het als enige daartoe bevoegd is, is het volgens de Pécsi Törvényszék dan ook noodzakelijk dat het Hof van Justitie met betrekking tot de voorgelegde vragen overgaat tot uitlegging van die artikelen vanuit de genoemde invalshoek. (OMISSIS)

(OMISSIS) [nationale procesrechtelijke aspecten]

Pécs, 4 mei 2015

[ondertekeningen]